

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАГАЛЬНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 014.01 Українська мова і література.

Спеціальність: 014. Середня освіта.

Галузь знань: 01. Освіта / Педагогіка.

Затверджено на засіданні
кафедри загальної психології
Протокол №1 від 1 вересня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Загальна та вікова психологія
Викладач (і)	Хрущ Олена Василівна
Контактний телефон викладача	0967188500
E-mail викладача	olena.khrushch@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://magpsychol.pu.if.ua/course/view.php?id=31
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій Вівторок 15:00 – 16:00 год.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є питання розвитку психіки та свідомості у філо- і онтогенезі, дається характеристика таким психічним процесам (когнітивна функція психіки) як відчуття, сприймання, мислення, пам'ять, уява, почуття та емоції, увага. Інструментальна функція психіки репрезентується постановкою питань про темперамент, характер особистості, її здібності.

Програма курсу побудована з урахуванням світового та вітчизняного досвіду психологічних досліджень, у руслі чого висвітлюються загальні питання психології як науки, закономірності та формування і розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності.

В основу програми курсу покладено базові блоки:

- загальна психологія, як фундаментальні основи знань про психіку, особливості її прояву та функціонування;
- вікова психологія, об'єктом дослідження є особистість, яка розвивається в процесі навчання і виховання. Предметом вікової психології як галузі психологічної науки є вікова динаміка психіки людини, закономірності та факти розвитку психічних процесів і психічних властивостей особистості на різних етапах її індивідуального життя.
- педагогічна психологія, як галузь психології, що вивчає закономірності психічної діяльності людини у процесі розвитку і саморозвитку, виховання і самовиховання, навчання та самонавчання. Конкретизуючи цю тезу, зазначимо, що педагогічна психологія вивчає пізнавальну діяльність і розумовий розвиток учня, закономірності формування особистості як

свідомого суб'єкта пізнання, спілкування і праці. Знання вчителем основних закономірностей розвитку дитини в різні вікові періоди та особливостей комфортного включення школярів у навчання є необхідною передумовою конструктивної взаємодії вчителя і учня в навчально-виховному процесі. Структурні складові педагогічної психології складають психологія навчання, психологія виховання, вікові та індивідуальні аспекти виховання, педагогічне управління психічним і особистісним розвитком учня, психологія педагогічної діяльності і психологія вчителя, педагогічна психологія аномальних і екстремальних випадків.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є дати основи знань із курсу «Психологія», розкрити особливості психічної діяльності людини; сформувані у студента навички аналізу педагогічної діяльності, психологічної структури особистості, самоаналізу власного психічного життя, навчити використовувати психологічні знання у майбутній професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з основними положеннями та проблемами психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- висвітлити основні досягнення теоретичних та експериментальних досліджень визначення структури особистості, її особливостей;
- ознайомити із закономірностями формування та властивостями психічних пізнавальних процесів особистості, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери та психодинамічними особливостями людини;
- висвітлити проблему психологічних особливостей діяльності, спілкування особистості;
- ознайомлення з особливостями та закономірностями розвитку психічних процесів і особистісних змін у різні вікові періоди, розуміння їх специфіки під час роботи з людьми різного віку;
- ознайомити студентів з основними положеннями, принципами та категоріями педагогічної психології; основними теоріями навчання та виховання;
- ознайомити з методиками подачі і засвоєння знань;
- розкрити психологію діяльності вчителя; проблемами спілкування на рівні зв'язків «учитель-учень», «учитель-учитель»;
- подати психологію навчання і виховання;
- ознайомити студентів з психологічними аспектами роботи з дітьми різних вікових періодів розвитку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Під час вивчення ОК Загальна та вікова психологія студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і

література»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та задачі і практичні проблеми в галузі середньої освіти, у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) школі.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії та реалізації її у професійній діяльності.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності вчителя.

ЗК3. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вільно і грамотно , усно та письмово спілкуватися державною мовою , утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне і культурне багатство України.

ЗК8. Здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно.

ЗК9. Здатність працювати в команді, мотивувати досягнення мети, приймати раціональні рішення, створювати психологічно позитивний клімат, діяти на базі етичних міркувань, готовність брати ініціативу на себе.

ЗК13. Здатність діяти соціально та свідомо, володіти навичками міжособистісної взаємодії, соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння і навички психолого-педагогічних дисциплін з використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК3. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з державної мови, використовувати різні види й форми комунікації в освітній діяльності.

ФК13. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ФК15. Здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання.

ФК16. Здатність розвивати когнітивні, психо-моторні , поведінкові механізми - пам'ять, увагу, критичне мислення, почуття відповідальності та інше.

ФК17. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії , наукові публікації).

ФК18. Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний , закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН7. Вміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), віднаходити, обробляти і систематизувати інформацію, використовувати її у освітньому процесі.

ПРН14. Бути обізнаним з елементами теоретичного і експериментального дослідження у професійній сфері, методами їх дослідження.

ПРН17. Мати здатність до рефлексії, навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого шляху їх вирішення.

ПРН20. Організовувати освітньо-виховний процес у закладах освіти, співпрацю учнів, ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН23. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН25. Забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	54
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	180

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4-й семестр	014 Середня освіта	2 курс	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Предмет та завдання курсу «Загальна психологія». Психіка як осередок життя. Проблема психічного здоров'я особистості: актуальність та	2	2	2

способи покращення.			
Тема 2. Відчуття і сприймання. Пам'ять як складова пізнавальної діяльності індивіда.	4	2	4
Тема 3. Мислення як предмет психології.	2	2	6
Тема 4. Уява в системі пізнавальних процесів.	2	2	6
Тема 5. Увага в структурі психічних явищ.	2	2	6
Тема 6. Емоції та почуття.	2	2	6
Тема 7. Воля як регулятивна функція психіки.	2	2	6
Тема 8. Темперамент і характер як інструментальна функція психіки.	2	2	6
Тема 9. Здібності в структурі особистості.	2	2	8
Тема 10. Психологія особистості.	2	2	10
Тема 11. Психологія виховання.	2	2	6
Тема 12. Психологія навчання	2	2	6
Тема 13. Психологічні основи оптимізації навчання.	2	1	6
Тема 14. Психологія типів і видів навчання.	2	1	4
Тема 15. Психологічна характеристика чинників ефективності навчання.	2	1	6
Тема 16. Психологічні засади індивідуалізації і диференціації навчання.	2	1	4
Тема 17. Психологія напрямів діяльності вчителя у сфері навчання.	2	2	6
Тема 18. Педагогічне управління психічним і особистісним розвитком учня.	2	2	6
Тема 19. Психологія педагогічної діяльності.	2	2	6
Тема 20. Психологія особистості вчителя	2	1	6
Тема 21. Педагогічна психологія аномальних і екстремальних випадків.	2	1	8
Тема 22. Психологічний розвиток дитини в шкільний період	2	1	6
Тема 23. Психологія спілкування та взаємодії.	4	1	0
Тема 24.	4	2	0

Психічні стани особистості.			
	ЗАГ.:	54	36
			180

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Підсумковий контроль – екзамен. Сумарна кількість – 100 балів. максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни: - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б.); - підготовка і презентація реферату (максимум 5б); -індивідуально-самостійна робота до кожної теми курсу (максимум 5 б.); - контрольна робота (максимум 5 б.); - тестова форма контролю (як підсумок до кожного із трьох модулів) (максимум 5б) Підсумковий контроль – КСР Сумарна кількість – 100 балів. Критерії оцінювання знань студентів: В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Психологія» закладені наступні критерії: 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й креативного мислення. Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з предмету, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди). Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються. Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і</p>
--	---

	неправильно трактує.
Вимоги до письмових робіт	<p>Напередодні написання письмової (контрольної) роботи у форматі проблемних питань чи тестів студенти отримують посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.</p> <p>Щодо виконання індивідуальних завдань та написання рефератів, їх презентації викладач пропонує студентам літературу, розкриває ресурси забезпечення виконання даного завдання. Власне виконання індивідуальних (творчих) завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його графічно представляти.</p>
Семінарські заняття	<p>На кожному семінарському занятті оцінювання здійснюється на основі таких критеріїв: відповідність змісту виступу студента до змісту питань, що обговорювалися на семінарі; активність студента на семінарському занятті; уміння вести дискусію; толерантність при веденні дискусії; обґрунтованість власних суджень; посилання при дискусії (виступах) на першоджерела; вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо; вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті; вміння використовувати наочні наявні засоби; вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій; вміння представити результати самостійної творчої роботи.</p> <p>Тема 1. Предмет та завдання курсу «Загальна психологія». Психіка як осередок життя. Проблема психічного здоров'я особистості: актуальність та способи покращення. Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Тема 2. Відчуття і сприймання. Пам'ять як складова пізнавальної діяльності індивіда. Індивідуальна робота: побудувати і описати структуру процесів відчуття та сприймання.</p> <p>Тема 3. Мислення як предмет психології. Підготовка конспекту семінарського заняття; Проаналізувати і виписати особливості різних видів мислення. Виписати приклади використання мисленнєвих операцій у процесі діяльності.</p> <p>Тема 4. Уява в системі пізнавальних процесів. Підготовка конспекту семінарського заняття; Написати можливості уяви у різних видах творчої діяльності. Підготувати реферат на тему: «Уява у творчому процесі».</p> <p>Тема 5. Увага в структурі психічних явищ. Підготовка конспекту семінарського заняття; Описати чинники, що блокують увагу у процесі діяльності особистості, а також чинники, що уможливають її</p>

продуктивність.

Тема 6. Емоції та почуття.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Підготувати і написати реферат на тему «Емоційний інтелект».

Підготуватись до диспуту: «Емоційна зрілість: шлях до гармонізації внутрішнього світу особистості».

Тема 7. Воля як регулятивна функція психіки.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Підготувати реферат «Психічна саморегуляція особистості».

Тема 8. Темперамент і характер як інструментальна функція психіки.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Описати чинники формування характеру, а також деструктивні чинники, що негативно впливають на становлення характерологічних особливостей особистості.

Тема 9. Здібності в структурі особистості.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Опрацювати і законспектувати: Маслоу, Нові рубежі людської природи.

Тема 10. Психологія особистості.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Карл Густав Юнг. «Про становлення особистості».

Тема 11. Психологія виховання.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Описати основні теорії виховання.

Тема 12. Психологія навчання.

Підготовка конспекту семінарського заняття.

Тема 13. Психологічні основи оптимізації навчання.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Виписати і проаналізувати основні психолого-педагогічні чинники мотивації школяра до навчання.

Тема 14. Психологія типів і видів навчання.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Описати психологічні особливості учіння та психологічну структуру навчальної діяльності.

Тема 15. Психологічна характеристика чинників ефективності навчання.

Підготовка конспекту семінарського заняття.

Тема 16. Психологічні засади індивідуалізації і диференціації навчання.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Виписати і проаналізувати основні психолого-педагогічні чинники мотивації школяра до навчання.

Тема 17. Психологія напрямів діяльності вчителя у сфері навчання.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Описати основні напрями діяльності вчителя у сфері освіти.

Тема 18. Педагогічне управління психічним і особистісним розвитком учня.

Підготовка конспекту семінарського заняття;

Дати розуміння(описати) психології індивідуалізації та

	<p>диференціації навчання.</p> <p>Тема 19. Психологія педагогічної діяльності. Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Тема 20. Психологія особистості вчителя Підготовка конспекту семінарського заняття; творча робота: Описати психологічний портрет сучасного педагога.</p> <p>Тема 21. Педагогічна психологія аномальних і екстремальних випадків. Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Тема 22. Психологічний розвиток дитини в шкільний період. Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Тема 23. Психологія спілкування та взаємодії. Підготовка конспекту семінарського заняття; Описати основні аспекти спілкування, види та типи спілкування.</p> <p>Тема 24. Психічні стани особистості. Підготовка конспекту семінарського заняття; Описати основні психічні стани особистості. Глибину знань студентів з теми семінарського заняття перевіряється шляхом написанням самостійних робіт, термінологічного диктанту тощо. Порядок набирання балів за семінарські заняття визначається візиткою навчальної дисципліни. До прикладу: опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б.); підготовка і презентація реферату (максимум 5б); індивідуально-самостійна робота до кожної модульної теми дисципліни (максимум 5 б.).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю(КСР) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування лекційних, практичних занять, виконання вчасно самостійної роботи, написання модульних тестів та підсумкової контрольної роботи). Підсумковий контроль у формі КСР здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів).</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Екзамен (письмово). Напередодні написання письмової роботи у форматі проблемних питань чи тестів студенти отримують посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.</p> <p>В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння

	<p>поставлених завдань («побічний продукт» діяльності)</p> <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й креативного мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з предмету, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи: Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Ті, хто не виконали тести, завдання для самостійної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена відповідно до розроблених критеріїв.</p> <p>У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.</p> <p>Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Академічна доброчесність: Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ☐ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ☐ Положення про запобігання академічному плагіату
--

- [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)
- [Наказ 1093_ про створення комісії](#)
- [Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)
- [Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”](#)

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <http://surl.li/fvwyl>

Відвідування занять: Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов’язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв’язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформуванню системи знань та ґрунтовно підготуватись до заліку.

Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки і т.д.)

За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час (відповідно до розкладу) відпрацювати пропущені аудиторні заняття.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов’язкове.

Студенти, які вивчають дисципліну «Загальна психологія» зобов’язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт, а саме : усно перездати пропущену тему, виконати завдання самостійної роботи, законспектувати вказану літературу, написати тестові завдання (на платформі дистанційного навчання), реферату/доповіді та словника психологічних термінів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог.

Відвідування занять урегульовано «[Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно [«Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019\) – \[https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/\]\(https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/\)](#)

[Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».](#)

[Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.](#)

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ, 2012.
2. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посіб. Київ, 2011.
3. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник. Київ, 2005.
4. Вольнова Л.М. Профілактика девіантної поведінки підлітків. Київ, 2009.
5. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. посібник. Київ, 2012.
6. Заброцький М.М. Основи вікової психології. Навч. посібник. Тернопіль, 2009.
7. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навч. посібник. Київ, 2005.
8. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія. Київ, 2009.
9. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. Навч. посібник. Київ, 2012.
10. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія: Навч. посіб. Суми, 2010.
11. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ, 2011.
12. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ, 2012.
13. Клейнман П. Психологія 101: факти, теорія, статистика, тести й таке інше! [Текст]/ Пол Клейнман ; пер. з англ.Ю.Кузьменко. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2023. 288 с.
14. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки [Текст]: навч. посібник / Олександр Максимович Степанов, М. М. Фіцула. Рек. МОН; 3-тє вид., доповн. Київ: Академвидав, 2012. 528 с.
15. Шамне А.В. Збірник задач з психології [Текст]: навч. посібник. Київ: Інтерсервіс, 2017. 238 с.
16. Аханова А.В. Психологія (загальна та вікова) [Текст]: навч. посібник. Київ: Патерик, 2024. 255 с.
17. Москалець В.П. Загальна психологія [Текст]: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.
18. Савчин М.В. Вікова психологія [Текст] : навч. посібник / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. 5-е вид., доп. та перероб. Київ: Академвидав, 2021. 376 с.

Додаткова література

1. Агеева А.Л., Заїка Є.В. Пам'ять і мислення старшокласників: вікові та гендерні особливості. Практична психологія та соціальна робота, 2008.
2. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: Наук. Метод. Посібник. К., 1998.
3. Дьоміна Г.А. Психолого-педагогічний розвиток особистості сім'янина. К., 2011.
4. Заброцький М.М., Савченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: Навчальний посібник. Житомир, 2005.
5. Кириченко Т.В. Психологічні механізми саморегуляції поведінки підлітків. К., 2001.
6. Леви В. Нестандартна дитина. К., 1991.
7. Лисянська Т.М., Скрипченко Л.О. Довідник з педагогіки та психології: Навч. посіб. для викладачів, аспірантів та студ. пед. навч. закл. К., 2001. 216с.
8. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки. К., 2011.
9. Мотрук Т.О. Аналіз психічних станів при ігровій залежності. Практична психологія та соціальна робота. 2009. №9, С.64-67.
10. Микитюк Н.В. Психологічні аспекти супроводу дітей раннього віку.

Практична психологія та соціальна робота, 2008.

11. Ставицька С.О. Теоретичний аналіз проблеми становлення і розвитку індивідуально-особистісних характеристик в юнацькому віці. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія. К., 2009.

12. Чайка Г.В. Симптоми комп'ютерної залежності. Практична психологія та соціальна робота. 2009. №10.

13. Шах Т.Г., Лукашук М.І. Пізнавальний потенціал дошкільника. Практична психологія та соціальна робота, 2008.

14. Шинкарук-Корзун Л. Чинники агресивності дітей. Психолог 2009. №41.

Хрущ О. В. доцент кафедри загальної психології